

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 października 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że:

- E. G. podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 czerwca 2015 r. jako pracownik u płatnika M. K.,

- miesięczną podstawą wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe od 1 czerwca 2018 r. stanowi kwota 1.100,00 zł.

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeprowadził postępowanie kontrolne płatnika składek na okoliczność prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest organ rentowy i zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Z informacji uzyskanych w trakcie postępowania kontrolnego wynika, że M. K. prowadzi Biuro (...) – (...), które zajmuje się działalnością rachunkowo – księgową. E. G. została zatrudniona na stanowisku pracy i z zakresem obowiązków związanych ściśle z przedmiotem tej działalności. Początkowo pracowała na umowę zlecenia, a następnie została zatrudniona jako pracownik od 1 czerwca 2015 r. na podstawie pisemnej umowy o pracę zawartej w dniu 1 czerwca 2015 r. na czas nieokreślony od wskazanej daty, w wymiarze czasu pracy 4/5 etatu, z wynagrodzeniem 2.200,00 zł. Rodzaj umówionej pracy – samodzielna księgowa.

Następnie w dniu 31 października 2016 r. podpisano aneks do umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2015 r., w którym zmieniono wynagrodzenie za pracę – na kwotę 3.500,00 zł i wymiar czasu pracy na 1/1 od 1 listopada 2016 r.

W dniu 31 marca 2017 r. podpisano aneks do umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2015 r., w którym zmieniono wynagrodzenie za pracę na kwotę 1.100,00 zł i wymiar czasu pracy na 2/5 od dnia 1 kwietnia 2017 r.

Po raz kolejny 31 maja 2018 r. podpisano aneks do umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2015 r., w którym zmieniono wynagrodzenie za pracę – na kwotę 2.500,00 zł i wymiar czasu pracy na 3/5 od dnia 1 czerwca 2018 r.

W dokumentach złożonych do ZUS – tj. miesięcznych raportach rozliczeniowych za czerwiec 2018 r. (pierwszorazowo złożony 16 lipca 2018 r.) i lipiec 2018 r. (pierwszorazowo złożony 13 sierpnia 2018 r.) płatnik wykazał wymiar czasu pracy 2/5. Wymiar czasu pracy na 3/5 za wskazane miesiące został skorygowany 11 września 2018 r.

Od 5 lipca 2018 r. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Płatnik wykazał okresy niezdolności do pracy od 5 lipca do 13 lipca 2018 r. i od 18 lipca do 10 sierpnia 2018 r., za które wypłacił wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z powodu choroby płatne ze środków pracodawcy. Od dnia 11 sierpnia 2018 r. E. G. wniosła o wypłatę zasiłku chorobowego.

Według podanych informacji zakres obowiązków E. G. zwiększył się od 1 czerwca 2018 r. na skutek zmiany przepisów dotyczących ochrony danych osobowych (...).

W ocenie organu rentowego wyjaśnienia potwierdzają okoliczności zatrudnienia i wykonania pracy przez E. G., natomiast nie stanowią uzasadnienia dla ustanowienia dla E. G. wynagrodzenia za pracę od 1 czerwca 2018 r. w wysokości 2.500,00 r. (w zmienionym wymiarze czasu pracy z 2/5 na 3/5 etatu) oraz w konsekwencji ustalenia takiej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Z tego względu podstawą wymiaru składek dla E. G. od 1 czerwca 2018 r., według organu rentowego, stanowi kwota 1.100,00 zł. Ustaleniem od 1 czerwca 2018 r. wynagrodzenia dla E. G. w wysokości 2.500,00 zł – ze względów prywatnych zainteresowana była zarówno sama ubezpieczona E. G., jak płatnik składek M. K.. Zamiarem

ubezpieczonej za zgodą płatnika było skorzystanie z wypłaty podwyższonego świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

W przedstawionym stanie faktycznym stworzono możliwość długookresowej ochrony ubezpieczeniowej z przeniesieniem wypłaty, podwyższonych w podany sposób świadczeń, na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. Podane działania nie są zgodne z zasadami współzycia społecznego i służą osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych osób ubezpieczonych wynagrodzenia dla E. G. na krótko przed powstaniem niezdolności do pracy z powodu choroby w okresie ciąży miała charakter pozorny.

/decyzja – k. 93 – 95 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 3 grudnia 2018 r. złożyła ubezpieczona E. G. i M. K. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Biuro (...) reprezentowane przez radcę prawnego i zaskarżonej decyzji zarzuciły naruszenie:

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 18 ust. 1 i ust. 2, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że miesięczną podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne E. G. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika M. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwa Biuro (...) stanowi kwota 1.100 zł brutto od 01.06.2018 r., w sytuacji gdy w związku ze wzrostem zakresu obowiązków, E. G. została zatrudniona na 3/5 etatu z wynagrodzeniem 2.500 zł brutto,

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 41 ust. 12 i 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niezastosowanie i pominięcie faktu, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych może negocjować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli organ nie wykazał, że zostało ono wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współzycia społecznego lub zamiaru obejścia prawa (art. 58 k.c.),

- przepisów prawa materialnego, tj. art. 58 § 2 k.c. i art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k. p. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zmiana od 1 czerwca 2018 r. warunków zatrudnienia ubezpieczonej została dokonana dla pozoru, jedynie w celu znacznego podwyższenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, a następnie zasiłku macierzyńskiego, w sytuacji gdy zatrudnienie wnioskodawczyni było związane ze zwiększeniem zakresu jej obowiązków i gospodarcza potrzebą pracodawcy powierzenia pracownikowi dodatkowych obowiązków,

- przepisów postępowania, tj. art. 77 § 1 k.p.a. poprzez zaniechanie wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego niezbędnego do wydania decyzji w sprawie, w szczególności zaniechanie przesłuchania Ubezpieczonej, niedopuszczenie dowodów z dokumentów wskazujących na rzeczywiste powierzenie ubezpieczonej dodatkowych obowiązków,

- przepisów postępowania tj. art. 7 k.p.a. poprzez zaniechanie podjęcia czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego szczególnie nie przesłuchanie Ubezpieczonej, a także powoływanie się tylko na niektóre dokumenty wynikające z całokształtu materiału dowodowego,

- przepisów postępowania tj. art. 107 § 3 k.p.a. poprzez wydanie decyzji, w której uzasadnieniu organ nie wskazał, które fakty uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w szczególności organ rentowy nie odnosi się w ogóle do zebranego w sprawie materiału dowodowego, przyjętego przez organ rentowy za podstawę rozstrzygnięcia, co uniemożliwia ustosunkowanie się do decyzji oraz jej sądową kontrolę.

W konsekwencji skarżące wniosły o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według stawki ryczałtowej potrójnej, w związku z charakterem pracy i nakładem pracy pełnomocnika.

/odwołanie – k. 3 – 8, 3 – 8 w aktach VIII U 2543/18/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie podnosząc argumentację z decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 43 – 44, k. 44 – 45 w aktach VIII U 2543/18/

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2019 r. Sąd połączył sprawę VIII U 2543/18 ze sprawą VIII U 2542/18 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 85 w aktach VIII U 2543/18/

Na rozprawie w dniu 18 lipca 2018 r. pełnomocnik wnioskodawczyń poparł odwołanie. Pełnomocnik wnioskodawczyń wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w wysokości potrójnej stawki ryczałtowej, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań.

/protokół rozprawy z 18 lipca 2019 r. – 00:10:45 – 00:14:10, 00:15:55 – 00:16:02 – płyta CD – k. 201/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni E. G. urodziła się w dniu (...)

/bezsporne/

Ubezpieczona ukończyła w 2007 r. studia na kierunku zarządzanie i marketing na Politechnice (...) i uzyskała tytuł magistra.

/dyplom – k. 71 akt ZUS, akta osobowe – k. 67/

W 2007 r. ubezpieczona ukończyła kurs specjalisty ds. kadr i płac.

/certyfikat – k. 68 - 69 akt ZUS, akta osobowe – k. 67/

Wnioskodawczyni w 2009 r. ukończyła kurs księgowości I i II stopnia i uzyskała certyfikat samodzielnego księgowego na księgach handlowych.

/certyfikat – k. 67 akt ZUS, akta osobowe – k. 67/

Ubezpieczona ukończyła w 2010 r. kurs dla kandydatów na księgowych bilansistów.

/zaświadczenie – k. 70 akt ZUS, akta osobowe – k. 67/

Wnioskodawczyni legitymuje się następującym doświadczeniem zawodowym:

- od 1 kwietnia 2008 r. do 31 marca 2009 r. pracowała w Banku (...) S.A. w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu na stanowisku tele-dysponent,

- od 1 kwietnia 2009 r. do 31 maja 2011 r. pracowała w Kancelarii Rachunkowości, Doradztwa (...) Sp. z o.o. w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku asystentki księgowego – kadrowej, młodszej księgowej,

- od 1 czerwca 2011 r. do 31 maja 2015 r. pracowała w Kancelarii Rachunkowości (...) Sp. z o.o. w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku młodszej księgowej, księgowej.

/świadectwa pracy – k. 14 – 16 akt ZUS/

M. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Biuro (...) od 2 września 2006 r. Przedmiotem działalności płatnika składek jest działalność rachunkowo – księgowo, doradztwo podatkowe.

/bezsporne/

Następnie zainteresowana utworzyła spółkę (...) sp. z o.o. z siedzibą w Ł., która została wpisana do rejestru 12 stycznia 2017 r. Prezesem spółki jest M. K.. Działalność spółki jest tożsama z przedmiotem działalności biura.

/bezsporne/

Od chwili powstania spółki płatnik nie przyjmował nowych klientów do biura, tylko do spółki. Zamiarem płatnika składek była bowiem likwidacja biura księgowego i prowadzenie działalności jedynie w formie spółki.

/zeznania płatnika składek M. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:28:59 – 00:57:00 – płyta CD – k. 93, zeznania płatnika składek z 18 lipca 2019 r. – 00:10:03 – 00:10:45 – płyta CD – k. 201/

W 2018 r. płatnik składek – Biuro księgowo - prawne obsługiwało: w styczniu – 28 firm, w lutym – 28 firm, w marcu – 27 firm, w kwietniu – 26 firm, w maju – 25 firm, w czerwcu – 24 firmy, w lipcu – 24 firmy, w sierpniu 24 firmy, we wrześniu – 25 firm, w październiku – 25 firm, w listopadzie 25 firm, w grudniu – 24 firmy.

/zestawienie firm – k. 115 – 118/

E. G. została zatrudniona w Biurze (...) M. K. w Ł. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od 1 czerwca 2015 r. w wymiarze 4/5 etatu na stanowisku samodzielnej księgowej z wynagrodzeniem 2200,00 zł brutto. Miejsce wykonywania pracy – siedziba firmy.

/umowa o pracę – k. 88 akt ZUS, akta osobowe – k. 67/

Ubezpieczona przed podjęciem zatrudnienia u wnioskodawczyni na podstawie umowy o pracę pracowała u płatnika składek na podstawie umowy zlecenia.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201/

W aktach osobowych wnioskodawczyni znajduje się zaświadczenie lekarskie o zdolności ubezpieczonej do pracy na stanowisku samodzielnej księgowej z dnia 1 czerwca 2015 r.

/zaświadczenie lekarskie – k. 86 akt ZUS/

W dniu 1 czerwca 2015 r. ubezpieczona przeszła wstępne szkolenie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 85 akt ZUS/

Ubezpieczona otrzymała zakres obowiązków na piśmie. Do jej obowiązków od 1 czerwca 2015 r. na stanowisku księgowej należało:

- terminowe i prawidłowe prowadzenie ewidencji księgowych: książki przychodów i rozchodów, ewidencji przychodów,
- sprawdzanie dokumentów pod względem rachunkowym,
- przygotowanie deklaracji podatkowych,
- sporządzanie list płac,

- prowadzenie kartotek wynagrodzeń i sporządzanie zaświadczeń o zarobkach,
- sporządzanie list płac ekwiwalentów i innych świadczeń wypłacanych pracownikom,
- dokonywanie wyliczeń podatków i składek na ubezpieczenie z tytułu umów cywilnoprawnych,
- przygotowanie deklaracji ZUS,
- prowadzenie akt osobowych,
- inne prace zlecone przez właścicielkę biura.

/zakres obowiązków – k. 87 akt ZUS/

Na mocy aneksu do umowy o pracę z dnia 31 października 2016 r. ustalono następujące warunki zatrudnienia od dnia 1 listopada 2016 r.:

- rodzaj umówionej pracy: samodzielna księgowa,
- miejsce wykonywania pracy: siedziba firmy,
- wymiar czasu pracy: pełen wymiar czasu pracy,
- wynagrodzenie zasadnicze: 3.500,00 zł.

/aneks do umowy o pracę – k. 83 akt ZUS/

Ubezpieczona otrzymała zakres obowiązków na piśmie. Do jej obowiązków od 1 listopada 2016 r. na stanowisku księgowej należało:

- terminowe i prawidłowe prowadzenie ewidencji księgowych: książki przychodów i rozchodów, ewidencji przychodów,
- sprawdzanie dokumentów pod względem rachunkowym,
- przygotowanie deklaracji podatkowych,
- sporządzanie list płac,
- prowadzenie kartotek wynagrodzeń i sporządzanie zaświadczeń o zarobkach,
- sporządzanie list płac ekwiwalentów i innych świadczeń wypłacanych pracownikom,
- dokonywanie wyliczeń podatków i składek na ubezpieczenie z tytułu umów cywilnoprawnych,
- przygotowanie deklaracji ZUS,
- prowadzenie akt osobowych,
- zakładanie i prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- prowadzenie ewidencji rozrachunków,
- dekretacja i księgowanie dokumentów,
- księgowanie operacji gospodarczych,

- przyjmowanie, sprawdzanie oraz kwalifikowanie dowodów księgowych do ujęcia w księgach rachunkowych,
- inne prace zlecone przez właścicielkę biura.

/zakres obowiązków – k. 82 akt ZUS/

Ubezpieczonej zwiększył się wymiar czasu pracy od 1 listopada 2016 r., gdyż zwiększył się zakres jej obowiązków, zaczęła obsługiwać więcej firm i zaczęła obsługiwać pełną księgowość.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201/

Następnie na mocy aneksu do umowy o pracę z dnia 31 marca 2017 r. ustalono następujące warunki zatrudnienia ubezpieczonej od dnia 1 kwietnia 2017 r.:

- rodzaj umówionej pracy: samodzielna księgowa,
- miejsce wykonywania pracy: siedziba firmy,
- wymiar czasu pracy: 2/5 wymiaru czasu pracy,
- wynagrodzenie zasadnicze: 1.100,00 zł.

/aneks do umowy o pracę – k. 81 akt ZUS/

Zmniejszono wymiar czasu pracy z pełnego wymiaru czasu na 2/5, gdyż zmniejszył się zakres obowiązków ubezpieczonej. Aneks został zawarty w wyniku porozumienia stron.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201 /

Ubezpieczona otrzymała zakres obowiązków na piśmie. Do jej obowiązków od 1 kwietnia 2017 r. na stanowisku księgowej należało:

- terminowe i prawidłowe prowadzenie ewidencji księgowych: książki przychodów i rozchodów, ewidencji przychodów,
- sprawdzanie dokumentów pod względem rachunkowym,
- przygotowanie deklaracji podatkowych,
- sporządzanie list płac,
- prowadzenie kartotek wynagrodzeń i sporządzanie zaświadczeń o zarobkach,
- sporządzanie list płac ekwiwalentów i innych świadczeń wypłacanych pracownikom,
- dokonywanie wyliczeń podatków i składek na ubezpieczenie z tytułu umów cywilnoprawnych,
- przygotowanie deklaracji ZUS,
- prowadzenie akt osobowych,
- inne prace zlecone przez właścicielkę biura.

/zakres obowiązków – k. 80 akt ZUS/

Natomiast na mocy aneksu do umowy o pracę z dnia 31 maja 2018 r. ustalono następujące warunki zatrudnienia od dnia 1 czerwca 2016 r.:

- rodzaj umówionej pracy: samodzielna księgowa,
- miejsce wykonywania pracy: siedziba firmy,
- wymiar czasu pracy: 3/5 wymiaru czasu pracy,
- wynagrodzenie zasadnicze: 2.500,00 zł.

/aneks do umowy o pracę – k. 79 akt ZUS/

Ubezpieczona otrzymała zakres obowiązków na piśmie. Do jej obowiązków od 1 czerwca 2018 r. na stanowisku księgowej miało należeć:

- terminowe i prawidłowe prowadzenie ewidencji księgowych: książki przychodów i rozchodów, ewidencji przychodów,
- sprawdzanie dokumentów pod względem rachunkowym,
- przygotowanie deklaracji podatkowych,
- sporządzanie list płac,
- prowadzenie kartotek wynagrodzeń i sporządzanie zaświadczeń o zarobkach,
- sporządzanie list płac ekwiwalentów i innych świadczeń wypłacanych pracownikom,
- dokonywanie wyliczeń podatków i składek na ubezpieczenie z tytułu umów cywilnoprawnych,
- przygotowanie deklaracji ZUS,
- prowadzenie akt osobowych,
- zakładanie i prowadzenie ksiąg rachunkowych,
- prowadzenie ewidencji rozrachunków,
- dekretacja i księgowanie dokumentów,
- księgowanie operacji gospodarczych,
- przyjmowanie, sprawdzanie oraz kwalifikowanie dowodów księgowych do ujęcia w księgach rachunkowych,
- pomoc przy tworzeniu dokumentacji dotyczącej (...),
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów wynikających z (...) w obsługiwanych firmach,
- analiza akt osobowych pod względem przestrzegania przepisów (...),
- uporządkowanie dokumentacji zgodnie z ustawą (...),
- inne prace zlecone przez właścicielkę biura.

/zakres obowiązków – k. 76 akt ZUS, dokumentacja email – k. 151 – 156/

Zgłoszenie zmiany do ubezpieczeń społecznych złożone zostało 13 lipca 2018 roku, a jego korekta 11 września 2019 roku.

/informacja i druki zgłoszenia k.95-98/

Zakres obowiązków wnioskodawczynie miał ulec zwiększeniu w związku z wejściem w życie (...). W ramach zwiększonych, powierzonych obowiązków wnioskodawczynie miała: ustanowić hasła do systemu, tworzyć dokumenty związane z ochroną danych osobowych, miała stworzyć politykę bezpieczeństwa dla biura, stworzyć umowy powierzenia danych dla każdego z klientów, analizować dokumenty kadrowe pracowników firm, których obsługą zajmował się płatnik składek (firm było 20-30). Wnioskodawczynie te czynności miała wykonać w czerwcu.

/zeznania wnioskodawczynie z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczynie z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201, zeznania płatnika składek M. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:28:59 – 00:57:00 – płyta CD – k. 93, zeznania płatnika składek z 18 lipca 2019 r. – 00:10:03 – 00:10:45 – płyta CD – k. 201, zeznania świadka I. D. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 01:02:00 – 01:14:55 – płyta CD – k. 93, zeznania świadka S. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 01:14:55 – 01:22:38 – płyta CD – k. 93, dokumentacja – polityka bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych – k. 10 – 38/

Wnioskodawczynie wiedzę na temat (...) zdobyła czytając rozporządzenie w sprawie ochrony danych osobowych, informacje w Internecie.

/zeznania wnioskodawczynie z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczynie z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201/

Za ubezpieczoną na czerwiec została złożona deklaracja ZUS RCA w dniu 13 lipca 2018 r., w której określono wymiar czasu pracy 2/5 etatu, następnie złożono korektę deklaracji 11 września 2019 r. Obie deklaracje opiewały na kwotę 2.500,00 zł.

/deklaracja – k. 96/

Ubezpieczona od stycznia 2017 r. była jednocześnie zatrudniona w spółce (...) sp. z o.o. w charakterze księgowej. Od 1 czerwca 2018 r. ubezpieczona została zatrudniona w zwiększonym wymiarze czasu pracy 3/5 z wynagrodzeniem 2.500,00 zł (wcześniej 2/5 etatu z wynagrodzeniem 1.100,00 zł).

/bezsporne, zeznania wnioskodawczynie z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93 zeznania wnioskodawczynie z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201/

Obie firmy mają siedzibę w tym samym budynku w Ł., przy ul. (...) i ubezpieczona kończąc pracę w jednej firmie szła do drugiej firmy i tam wykonywała swoje obowiązki. W obu firmach wnioskodawczynie miała zadaniowy czas pracy. Sama ustalała godziny pracy.

/bezsporne, zeznania wnioskodawczynie z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczynie z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201, zeznania płatnika składek M. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:28:59 – 00:57:00 – płyta CD – k. 93, zeznania płatnika składek z 18 lipca 2019 r. – 00:10:03 – 00:10:45 – płyta CD – k. 201/

Płatnik sporządził dla ubezpieczonej zestawienie czasu pracy.

/listy obecności – k. 76 akt ZUS, 101 – 114/

Płatnik sporządził dla ubezpieczonej listy płac.

/listy płac – k. 27 – 65 akt ZUS/

Wynagrodzenie ubezpieczona miała wypłacane przelewem na konto.

/historia rachunku – k. 19 – 28 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201/

W obu firmach prowadzona była elektroniczna ewidencja czasu pracy. Odnotowywany był nominalny i rzeczywisty czas pracy. W miesiącach styczeń, luty kwiecień i maj 2018 roku rzeczywisty odnotowany czas pracy obejmował godziny i minuty, natomiast w miesiącach czerwiec i lipiec 2018 roku wskazywał na równe godziny. Dodatkowo odnotowany czas pracy ubezpieczonej był identyczny w każdym miesiącu w obu firmach.

/ewidencja k.101-114/

Wnioskodawczyni była upoważniona do podpisywania dokumentów w imieniu pracodawcy.

/upoważnienie – k. 75 akt ZUS/

Ubezpieczona od 2016 r. leczyła się ginekologicznie, planowała ciążę, miała problemy z zajściem w ciążę. W grudniu 2016 r. poroniła.

/dokumentacja medyczna – k. 161 – 195, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201/

W maju 2018 roku ubezpieczona przechodziła terapię w związku z kolejną próbą zapłodnienia. Zabieg (...) zaplanowany był na 25 maja 2018 roku a w dniu 15 czerwca 2018 roku potwierdzono w badaniu istnienie pęcherzyka ciążowego .

Ubezpieczona o kolejnej ciąży dowiedziała się wcześniej - na początku czerwca 2018 r., ponieważ zrobiła test ciążowy.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201, karta przebiegu ciąży – k. 73 – 76, dokumentacja medyczna – k. 161 – 195, badanie – k. 41/

Od dnia 5 lipca 2018 r. wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Następnie wróciła do pracy na kilka dni. Od 18 lipca 2018 r. była ponownie niezdolna do pracy. Ciąża była zagrożona, ubezpieczona obawiała się, że może stracić ciążę, gdyż wcześniej w grudniu 2016 r. poroniła. Ubezpieczona urodziła dziecko w styczniu 2019 r. w 34 tygodniu ciąży. Obecnie wnioskodawczyni przebywa na urlopie macierzyńskim do dnia 2 stycznia 2020 r.

/karta przebiegu ciąży – k. 73 – 76, zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201, dokumentacja medyczna – k. 161 – 195/

Gdy wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży jej obowiązki związane z ochroną danych osobowych przejęła płatnik składek M. K., natomiast pozostałe obowiązki przejęły S. K. i I. D., które zostały zatrudnione w biurze podczas nieobecności ubezpieczonej na umowy zlecenie.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:03:35 – 00:28:45 – płyta CD – k. 93, zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 lipca 2019 r. – 00:08:30 – 00:10:03 – płyta CD – k. 201, zeznania płatnika składek M. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:28:59 – 00:57:00 – płyta CD – k. 93, zeznania płatnika składek z 18 lipca 2019 r. – 00:10:03 – 00:10:45 – płyta CD – k. 201, zeznania świadka I. D. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 01:02:00 – 01:14:55 – płyta CD – k. 93, zeznania świadka S. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 01:14:55 – 01:22:38 – płyta CD – k. 93/

I. D. jest zatrudniona u płatnika składek na podstawie:

- umowy zlecenie od 1 sierpnia 2018 r. do 20 sierpnia 2018 r. z wynagrodzeniem 1.500,00 zł netto. Przedmiotem umowy była obsługa księgową firm od dnia 1 sierpnia 2018 r. do 20 sierpnia 2018 r.,

- umowy zlecenie od 6 września 2018 r. do 21 września 2018 r. z wynagrodzeniem 1.000,00 zł netto. Przedmiotem umowy była obsługa księgową firm od dnia 6 września 2018 r. do 21 września 2018 r.,

- umowy zlecenie od 22 października 2018 r. na czas nieokreślony z wynagrodzeniem w wysokości 40,00 zł netto. Przedmiotem umowy jest obsługa księgową firm od 22 października 2018 r. na czas nieokreślony.

/umowa zlecenie – k. 119, k. 120, k. 121/

S. K. jest zatrudniona u płatnika składek na podstawie:

- umowy zlecenie od 9 lipca 2018 r. do 25 lipca 2018 r. z wynagrodzeniem 13,70 zł za 1 godzinę brutto. Przedmiotem umowy było: wprowadzanie, segregowanie, numerowanie dokumentów księgowych od dnia 9 lipca 2018 r. do 25 lipca 2018 r.,

- umowy zlecenie od 5 listopada 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. z wynagrodzeniem 25,00 zł za 1 godzinę brutto. Przedmiotem umowy było: wprowadzanie, segregowanie, księgowanie, numerowanie dokumentów księgowych od 5 listopada do 31 grudnia 2018 r.,

- umowy zlecenie od 2 stycznia 2019 r. na czas nieokreślony z wynagrodzeniem w wysokości 25,00 zł netto za 1 godzinę. Przedmiotem umowy jest obsługa księgową firm od 2 stycznia 2019 r. na czas nieokreślony.

/umowa zlecenie – k. 131, k. 132, k. 133/

Natomiast w spółce (...) podczas nieobecności ubezpieczonej zatrudnia studentów na podstawie umów zlecenia.

/zeznania płatnika składek M. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:28:59 – 00:57:00 – płyta CD – k. 93, zeznania płatnika składek z 18 lipca 2019 r. – 00:10:03 – 00:10:45 – płyta CD – k. 201/

Płatnik składek osiągnął: w 2015 r. przychód w wysokości 168.725,83 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły: 92.659,51 zł, dochód wyniósł 76.066,32 zł, w 2016 r. przychód w wysokości 219.145,30 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły: 117.592,38 zł, dochód wyniósł 101.552,92 zł, w 2017 r. przychód w wysokości 172.874,43 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły: 123.397,47 zł, dochód wyniósł 49.476,96 zł, od 1 stycznia 2018 r. do 31 listopada 2018 r. przychód w wysokości 144.714,17 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły: 97.434,33 zł, dochód wyniósł 47.179,94 zł

/bilans – k. 23 – 26 akt ZUS, wydruk - k. 53 – 57/

Słabszy wynik finansowy spółki w 2018 r. spowodowany był zakupem samochodu do firmy.

/zeznania płatnika składek M. K. z dnia 9 kwietnia 2019 r. – 00:28:59 – 00:57:00 – płyta CD – k. 93, zeznania płatnika składek z 18 lipca 2019 r. – 00:10:03 – 00:10:45 – płyta CD – k. 201/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w załączonych aktach organu rentowego oraz dokumenty załączone do akt, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a także częściowo w oparciu o zeznania świadków, ubezpieczonej i zainteresowanej.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyń, w których wskazywały na realność aneksu do umowy z dnia 31 maja 2018 r. w części, w jakiej dotyczy wynagrodzenia za pracę (wzrost z kwoty z 1.100,00 zł na kwotę 2.500,00 zł) oraz wymiaru czasu pracy (wzrost z 2/5 etatu na 3/5 etatu).

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, że faktycznie z dniem 1 czerwca 2018 r. doszło do stałego zwiększenia obowiązków ubezpieczonej i tym samym do zwiększenia wymiaru czasu pracy i tym samym zwiększenia wynagrodzenia.

Przeciwko prawdziwości zeznaniom wnioskodawczyni, zainteresowanej oraz świadków przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne.

Bezspornym w sprawie jest, że ubezpieczona została zatrudniona w firmie płatnika składek na podstawie umowy o pracę od 1 czerwca 2015 r. na czas nieokreślony w wymiarze 4/5 etatu z wynagrodzeniem 2.200,00 zł. Bezspornym jest także, że na mocy aneksu z dnia 31 października 2016 r. zwiększono ubezpieczonej wymiar czasu pracy do pełnego etatu i wynagrodzenie wzrosło do kwoty 3.500,00 zł, następnie na mocy aneksu do umowy o pracę z dnia 31 marca 2017 r. zmniejszono wymiar czasu pracy na 2/5 etatu i wynagrodzenie na kwotę 1.100,00 zł.

W ocenie Sądu brak było jednak uzasadnienia dla zatrudnienia ubezpieczonej w wymiarze czasu pracy 3/5 i zwiększenie wynagrodzenia do kwoty 2.500,00 zł od 1 czerwca 2018 r. albowiem wcale nie doszło do stałego zwiększenia obowiązków ubezpieczonej. Wbrew twierdzeniom ubezpieczonej i płatnika składek wcale nie doszło do zwiększenia liczby firm, które obsługiwała wnioskodawczyni albowiem, z zeznań płatnika składek jasno wynika, że nie przyjmowała nowych klientów do biura albowiem planowała zakończyć prowadzenie tej działalności gospodarczej, nadto z zestawienia firm obsługiwanych przez biuro jednoznacznie wynika, że liczba firm obsługiwanych przez płatnika malała, w maju spadła do 25 firm, a w czerwcu (miesiąc, od którego obowiązywał aneks do umowy) spadła do 24. A więc wzrostu liczby firm obsługiwanych przez biuro, które miały być podstawą do wzrostu obowiązków ubezpieczonej nie było i w tym zakresie Sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawczyni. Jeśli zaś chodzi o zwiększenie obowiązków ubezpieczonej w związku z wejściem w życie nowych przepisów o ochronie danych osobowych i opracowanie przez ubezpieczoną odpowiednich procedur odnośnie (...) to z zebranego materiału dowodowego wynika, że ubezpieczona mogła zajmować się kwestiami związanymi z (...) i w czasie przygotowywania odpowiednich procedur jej zakres obowiązków mógł się zwiększyć jednakże miało to charakter okresowy (do czasu wprowadzenia procedur). Należy dodać, że przepisy o (...) weszły w życie od 25 maja 2018 r., a ubezpieczona podpisała aneks do umowy w dniu 31 maja 2018 r. kiedy zmiany w firmie odnośnie ochrony danych osobowych powinny już być wprowadzone, a nie dopiero wprowadzane przez ubezpieczoną po 1 czerwca 2018 r. A zatem Sąd odmówił wiary zeznaniom ubezpieczonej i płatnika składek, że wejście w życie przepisów (...) spowodowało zwiększenie obowiązków ubezpieczonej od 1 czerwca 2018 r.

Nadto w ocenie Sądu karty pracy ubezpieczonej nie stanowią wiarygodnej dokumentacji dotyczącej czasu pracy, na co wskazuje choćby identyczny czas pracy w obu firmach w tych samych miesiącach – co jest absolutnie nieprawdopodobne, zwłaszcza w sytuacji gdy wynikający z nich czas pracy określony jest co do minuty. Natomiast dodatkowo karty dotyczące czerwca i lipca 2018 roku są niewiarygodne z uwagi na określenie czasu przepracowanego jedynie w godzinach – co w ocenie sądu świadczy o ich spreparowaniu na potrzeby niniejszego postępowania.

Należy wskazać nadto, że ubezpieczona planowała ciążę, miała problemy z zajściem w ciążę i leczyła się z tego powodu. A gdy tylko okazało się, że jest w ciąży na początku czerwca 2018 r. to od czerwca 2018 r. na mocy aneksu zwiększono jej wymiar czasu pracy i wysokość wynagrodzenia, analogiczna sytuacja miała miejsce w spółce (...), w której prezesem zarządu jest M. K. i w której równolegle jest zatrudniona ubezpieczona na część etatu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 300) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i ubezpieczeniu wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. Nr 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Na mocy art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3. (art. 20 ust. 1 powołanej ustawy).

Zgodnie z definicją ustawową sformułowaną w art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy.

Stosownie do treści art. 12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 361 z późn. zm.) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Natomiast według § 2 ust. 6 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 78, poz.465 z późn. zm.) dla każdego ubezpieczonego, którego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnik składek w raporcie lub imiennym raporcie miesięcznym korygującym, o którym mowa w ustawie, zwanym dalej "raportem korygującym", oraz w deklaracji i deklaracji rozliczeniowej korygującej, o której mowa w ustawie, zwanej dalej "deklaracją korygującą", uwzględnia należne składki na ubezpieczenia społeczne od wszystkich dokonanych lub postawionych do dyspozycji ubezpieczonego wypłat - od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, którego deklaracja dotyczy - stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ustawy.

W myśl art. 36 ust. 1 wspomnianej ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa podstawę wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego ubezpieczonemu będącemu pracownikiem stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacone za okres 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc, w którym powstała niezdolność do pracy. Jeżeli zaś niezdolność do pracy powstała przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pełne miesiące kalendarzowe ubezpieczenia (ust. 2).

Natomiast zgodnie z art. 40 w/w ustawy w razie zmiany umowy o pracę lub innego aktu, na podstawie którego powstał stosunek pracy, polegającej na zmianie wymiaru czasu pracy, podstawę wymiaru zasiłku chorobowego stanowi wynagrodzenie ustalone dla nowego wymiaru czasu pracy, jeżeli zmiana ta nastąpiła w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy, lub w miesiącach, o których mowa w art. 36.

Bezspornym jest między stronami, iż ubezpieczona podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2015 r. jako pracownik u płatnika składek.

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami dotyczył wysokości miesięcznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia od dnia 1 czerwca 2018 r.

Zdaniem Sądu zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zmieniająca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne odwołującej od dnia 1 czerwca 2018 r. jest prawidłowa.

W toku postępowania skarżąca podnosiła, iż miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawczyni w okresie od dnia 1 czerwca 2018 r. stanowiła kwota 2.500,00 zł przy zatrudnieniu na 3/5 etatu. W ocenie organu rentowego z dniem 1 czerwca 2018 r. nie doszło do zmiany warunków zatrudnienia ubezpieczonej tzn. nadal była zatrudniona na 2/5 etatu z wynagrodzeniem 1.100,00 zł (tak jak wynika to z aneksu do umowy o pracę z dnia 31 marca 2017 r.). Ustalenie warunków zatrudnienia wskazane w aneksie do umowy o pracę z dnia 31 maja 2018 r. było czynnością mającą na celu znaczące podwyższenie podstawy wymiaru zasiłków z ubezpieczenia społecznego.

Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy podziela stanowisko organu rentowego, dotyczące oceny aneksu do umowy o pracę z dnia 31 maja 2018 r. zawartego pomiędzy wnioskodawczynią a zainteresowaną, że ustalenie warunków zatrudnienia miało głównie na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a tym samym doszło do naruszenia zasad współzycia społecznego.

Tym samym należało przyjąć, że decyzja organu rentowego odpowiada prawu.

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W tym miejscu stwierdzić należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiąganiu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047).

Kwestią sporną w sprawie pozostawało zatem, czy zachodziły przesłanki do ustalenia, że ubezpieczona powinna być objęta ubezpieczeniem społecznym z podstawą wymiaru składek od jakiej płatnik rozliczył składki, czy też jak chciał tego organ rentowy – podstawa wymiaru składek powinna zostać obniżona do wysokości 1.100,00 zł w spornym okresie. Należało zatem ustalić, czy postanowienia aneksu z dnia 31 maja 2018 r. do umowy były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, tym samym czy były nieważne (art. 58 § 2 k.c.).

Zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współzycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Należy zwrócić uwagę, iż sprzeczny z zasadami współzycia społecznego może być także niegodziwy cel umowy o pracę, polegający na ustaleniu nadmiernej wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych. Co prawda w tezie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) przyjęto, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k.c.)”, a w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) stwierdzono, iż „stronom

umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)”, to - pomijając, że rozstrzygnięcia te zapadły w odmiennych niż oceniany stanach faktycznych - trzeba zauważyć, że dotyczą one kwalifikowania opisanych zachowań w aspekcie ich zgodności z prawem, nie rozważając czy nie naruszają one zasad współzycia społecznego. Zgodnie bowiem z art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia. Tym samym, uzasadnionym jest twierdzenie, iż ustanowienie w umowie o pracę nadmiernie wysokich wynagrodzeń może być sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, bowiem fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia generującego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Na uwagę zasługuje także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 czerwca 2016 r., III AUa 31/16, zgodnie z którym możliwość ingerowania w wysokość wynagrodzenia określonego autonomicznie przez strony stosunku pracy jest ograniczona tylko do wyjątkowej sytuacji i badana pod kątem rażącego naruszenia prawa w aspekcie pozorności postanowień takiej umowy albo jej oczywistej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Dokonując tej oceny należy brać pod uwagę, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza - co ma istotne znaczenie przy rozstrzygnięciu przedstawionego zagadnienia - rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (legalis nr 1482526).

Podkreślić należy, iż Sąd rozstrzygający nie jest jednak związany podstawą prawną przywołaną w uzasadnieniu decyzji. Nieważność aneksu do umowy o pracę jest bowiem wywołana jego pozornością. Materiał dowodowy nie dał podstaw do przyjęcia, iż wnioskodawczyni faktycznie zwiększono wymiar czasu pracy. W ocenie sądu aneks został zawarty w momencie gdy strony wiedziały, iż ubezpieczona jest w ciąży i wyłącznie w celu zapewnienia jej wyższej ochrony ubezpieczeniowej, sama zaś kwota wynagrodzenia, gdyby nie pozorność aneksu nie mogłaby zostać uznana za wygórowaną na tyle, aby przyjąć jej niegodziwość. Data podana jako data aneksu jest jedynie czystym zapisem. Wiarygodna data pojawienia się tego aneksu w obrocie jest data posłużenia się nim przed innym podmiotem – w tym wypadku Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, co miało miejsce dopiero w lipcu 2018 roku. W ocenie sądu dokument ten powstał nie w dacie, która na nim widnieje ale w chwili gdy ubezpieczona dowiedziała się, iż jest w planowanej i długo oczekiwanej ciąży. W tej dacie strony postanowiły zmienić warunki zatrudnienia wyłącznie w celu umożliwienia ubezpieczonej skorzystanie z wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego bez konieczności długotrwałego ponoszenia związanych z tym kosztów z tytułu składek.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma, z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,

2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,

3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregokolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozoru. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozoru nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza" (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (ex tunc).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, Kwartalnik Prawa Prywatnego 1999 nr 1, s. 69).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano z kolei, że umowa o pracę jest zawarta dla pozoru, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę, czy też jej aneksowanie, nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić zatem, czy pomiędzy ubezpieczoną, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. na warunkach określonych w spornym aneksie do umowy

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczyni nie świadczyła pracy na zmienionych warunkach zatrudnienia. Nie są przekonujące argumenty stron dotyczące zwiększenia zakresu obowiązków związanych z wejściem w życie przepisów dotyczących (...) czy zwiększonej liczby klientów.

Dodatkowo szczególnie dziwne jest w ocenie sądu podjęcie się przez ubezpieczoną pracy w zwiększonym wymiarze w dwóch firmach – łącznie w wymiarze 6/5 etatu czyli 1 i 1/5 etatu w sytuacji gdy zaszła o w upragniona ciężę, z którą wiązało się duże ryzyko z uwagi na wcześniejsze poronienie.

Stanowisko sądu potwierdza tylko fakt, iż ubezpieczona po podwyższeniu wynagrodzenia od czerwca 2018 r. po podpisaniu aneksu do umowy o pracę bardzo szybko wystąpiły okoliczności powodującej konieczność skorzystania przez ubezpieczoną ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie ma wątpliwości, że aneks do umowy o pracę, zwiększający wymiar czasu pracy, stanowisko i wynagrodzenie, miał charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczyni nie wykazała, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do realizacji umowy na zmienionych warunkach.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że strony zawierając sporną umowę miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Zmieniona umowa o pracę pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek ma zatem charakter pozorny, której zamiarem było jedynie umożliwienie wnioskodawczyni skorzystanie ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z macierzyństwem od wysokiej podstawy, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie (...) § 1 k. p. c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawczyń.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyń.

12 IX 2019 roku.